

Noves eleccions legislatives el pròxim 19 de setembre

Polònia fa via cap a la dictatova de Walesa

El Bloc No Partidista de Suport a les Reformes (BBWR), partit polonès fundat l'any 1928 pel mariscal Pilsudski, després del seu cop d'estat, torna a la palestra política en vigílies electorals i de la mà de l'actual president del país Lech Walesa. Ressusciten, doncs, aquestes sigles totalitàries.

A finals del mes de maig passat, quan va caure la coalició encapçalada per Ilanna Suchocka, quart govern democràtic polonès de la postguerra, el ressò internacional d'aquesta dissortada notícia va ser molt migrat. I això que la sorpresa general provocada pel triomf de la moció de censura en la votació parlamentària dels 460 diputats del Sejm, per només dos vots de diferència, no va ser poca. Segurament que el fet de tractar-se de l'enèsim ensurt del nou cicle polític estrenat tot just fa quatre anys a Polònia i particularment prolífic en daltabaixos d'aquesta mena, va influir de valent a l'hora de fer-lo passar gairebé desapercbut. O potser va ser senzillament que llavors, com ara mateix, la magnitud de la tragèdia de Bòsnia-Hercegovina continua sent tan esgarrifosa que qualsevol altra cosa del seu entorn proper, per greu que sigui, ha de passar forçosament inadvertida. Siguí com sigui, el cas és que no s'hi ha començat a parar l'orella fins el mateix moment d'arribar-nos de Varsòvia els renovats càntics de sirena de Walesa.

Es tracta, un cop més, de la seva darrera incursió populista. En aquesta ocasió, però, la cosa s'assembla massa als temuts encanteris mitològics d'aquelles nimfes marines que habiten suposadament els esculls de mar endins.

Si fins ara els embats populistes de Walesa no havien passat de ser desafortunades reaccions d'oportunisme polític d'efecte nefast, però limitat a l'objectiu de minar la confiança de l'electorat en la classe política, el seu últim gest de coratjos salva-pàtries va molt més enllà. De fet tanca un curt parèntesi de relativa prudència en les seves maniobres polítiques que es va iniciar a principis de 1992. Havia destapat amb tota cruesa el seu afany populista el desembre de 1990, arran de la campanya electoral presidencial. Ja una mica abans, però, amb la

inauguració de la primera legislatura de la transició, de la qual va quedar-ne exclòs, va començar a fer públic el seu ressentiment contra els companys de trajectòria política. El fins aleshores millor amic Tadeusz Mazowiecki, gran protagonista d'aquella transició en qualitat de cap de govern, va esdevenir així el seu enemic més aferrissat. I no només l'únic. Al cap d'un any d'assolir la presidència, l'octubre de 1991, coincidint amb les primeres eleccions poloneses completament democràtiques de la postguerra, va fer la que ha estat fins ara la seva darrera i més greu amonestació a la classe política. És

tractava d'una punyent amenaça contra el règim parlamentari encapçalat per ell mateix. Amb un desplegament de pirotècnia verbal gairebé incendiària, va gosar assegurar que no descartava la possibilitat de tancar el nou Parlament en sis mesos, si la fragmentació política, combinada amb la crisi econòmica, portaven el país cap a un estat d'ingovernabilitat.

EXERCICI DE CINISME POLÍTIC

Pel que sembla no arribarà tant lluny, però tampoc no es quedarà gaire endarre. S'accontenta, de moment, amb recupe-

rar com a criatura política pròpia la històrica sigla del partit BBWR (Bloc No Partidista de Suport a les Reformes). Durant el curt període polonès d'entreguerres que va governar, ho va fer a l'estil del seu fundador i dictador, el mariscal Pilsudski. Un militar llavors ja retirat que, paradoxalment, ha estat absolt del seu pecat de dictadura: algun historiador ben poc sospitos de reaccionarisme li atorga el qualificatiu de "gran home" (Elizabeth Wiske-mann. *La Europa de los dictadores (1919-1945)*. Ed. Siglo XXI. Madrid, 1979. Pàgs. 88 i 179), després d'argumentar que en l'exercici del seu poder il·legítim va actuar de forma més arbitrària que despòtica.

La refundació del BBWR, a càrrec de Walesa, s'esdevé justament les vigílies de la nova convocatòria electoral del 19 de setembre, en l'equador del seu mandat presidencial, eventualment prorrogable per sis anys més. Un moment força delicat per ell, pel fet d'haver-se quedat sense cap altre suport parlamentari que el representat per la facció Siec, dissident de Solidaritat. Un petit nombre de diputats impulsors de la tan efectiva com injusta moció de censura presentada contra la coalició de govern d'Ianna Suchocka. Els mateixos coneguts divuit líders històrics del sindicat, d'altra banda, que ja han anunciat que no acceptaran la seva inclusió en les llistes de Solidaritat. S'estimen més integrar-se al BBWR de Walesa, sense deixar d'encapçalar l'anomenada Siec, una sòlida estructura horitzontal de 250 organitzacions de base de les empreses estatals més importants.

L'ombra de Walesa planant per sobre l'actual panorama de desfeta de la governabilitat de Polònia resulta, doncs, ben visible. Tant o més, això sí, i lamentablement, com va ser-ho la mateixa dinàmica parlamentària –i res més fraudulent que això– engreixada amb les ambicions personals de la majoria de parlamentaris. Tots aquells que, en aquest cas, es van posar d'acord per a escombrar del poder, amb una votació, una coalició de govern que tothom coincidia a vantar pels seus mèrits reformistes. L'exercici de cinisme polític s'arrodonia amb el ridícul detonant d'un increment salarial reivindicat pels sindicats obrers. La seva desestimació per part de Suchocka, adduint que el país no s'ho podia permetre si no volia provocar una onada inflacionista, fou prou per fer prosperar la moció de censura.

Fent costat als promotors d'aquesta precària victòria real, Walesa s'abocava

de ple a una greu contradicció dels seus principis proclamats amb tanta insistència.

L'APARENÇA INOFENSIVA D'UN GRAN PERILL

Després d'estar cansat de dir i repetir que l'activitat política tradicional era la causa continuada del desencís popular, ara resultava que no només optava a donar ple suport i empar polític a aquesta capelleta desestabilitzadora, sinó que a més feia públic el seu propòsit d'involucrar-se a fons en l'activitat partidista, encapçalant una organització política pròpia. Walesa estampava així més nítidament que mai l'autèntic retrat de la seva ambició personal en l'escena política polonesa.

En descàrrec propi, això sí, no li han faltat arguments. El del descontentament amb l'actual situació nacional, expressat pel 53% dels polonesos en uns sondejos d'opinió publicats el mes de maig, l'ha posat al davant. Aspirant a incidir directament en una base social majoritària, la d'aquest mateix conglomerat anònim en què, d'altra banda, s'ha justificat genèricament l'actuació parlamentària de censura, és qui li ho permet d'entrada més fàcilment. Per convèncer-lo, li ofereix una opció política, el BBWR, que no vol ser, diu, una més de totes les formacions que intenten enfilars una via política de

L'embat populista de Lech Walesa, en l'equador del seu mandat com a president de Polònia, es pot arrodonir amb la victòria en les properes eleccions.

ARXIU

sortida airosa per a Polònia. Ben al contrari, es permet restar tota vàlidesa a les altres, fent-les culpables de l'actual situació de cul-de-sac, i es reserva les credencials d'única i definitiva força política possible i recomanable.

Ateses les condicions de campanya electoral avançada en què ja viu immergit tot el país, no caldria fer-ne gaire cas. Malauradament, però, caldrà estar a l'aguait, perquè la seva estructura representativa (integrada per quatre grups d'in-

fluència social: empresaris, obrers, pagesos i representants dels òrgans d'autogovern locals, les llistes del BBWR han d'incloure un representant de cadascuna de les 49 províncies del país, d'aquests quatre mateixos *lobbies*), planteja una operativa política ben allunyada dels paràmetres tradicionals.

Per més sui gèneris que sigui la seva composició organitzativa, el greu perill que planteja és el derivat dels afanys populistes de Walesa. Al llarg de la cursa electoral, de segur que l'enorme carisma personal del seu promotor i l'aprofitament ben poc decorós que fa de la influència del seu càrrec presidencial li seran prou per tirar-lo endavant. I si aconsegueix vèncer el recel inicial que poden inspirar a molts polonesos les seves arrels històriques totalitàries (cosa relativament fàcil d'aconseguir si es té en compte que estan desproveïdes d'infesta memòria col·lectiva), l'aval de confiança que n'obtindrà li permetrà fer preparatius per la seva perpetuació al capdamunt del poder polític polonès. S'haurà consumat l'afany de Walesa d'acabar abocant el seu país a una dictadura de la seva propietat.

Una escissió del sindicat Solidaritat, Siec, és la responsable de la moció de censura contra Ilanna Suchocka.

ARXIU

Jordi Duch